

3.1 ลักษณะทั่วไปของจังหวัด เพชรบุรี

3.1.1 ประวัติความเป็นมา เพชรบุรี เป็นจังหวัดที่เก่าแก่แห่งหนึ่งของประเทศไทย โดยมีสายสัมพันธ์โดยตรงกับเมืองหลวง ทั้งแต่กรุงศรีอยุธยาและกรุงเทพฯ มาช้านานแล้ว โดยพบว่าเมืองเพชรบุรีเคยเป็นอาณาจักรเก่าแก่สมัยทวารวดีและศรีวิชัย มีหลักฐานที่ปรากฏชัด คือ ปรากฏศิลา พระพุทธรูป และโบราณสถานอื่น ๆ เช่น วัดกำแพงแลง เป็นต้น ในสมัยสุโขทัย เมืองเพชรบุรีเป็นเมืองเล็ก ๆ แต่เมื่มาถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา เมืองเพชรบุรีกลับมีความสำคัญขึ้นมากกลายเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญด้านตะวันตก

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีพระมหากษัตริย์หลายพระองค์ ทรงโปรดเมืองเพชรบุรีเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 ได้โปรดฯ ให้สร้างพระนครคีรีขึ้น ณ บริเวณเขาวิเศษเพื่อประทับและรับแขกเมือง จึงมีผลทำให้บริเวณเมืองเพชรบุรี ซึ่งเป็นเมืองเก่าแก่แต่อดีต มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นตลอดจนมีสินค้าและบริการต่าง ๆ มากพอที่จะให้บริการแก่ชนบทโดยรอบ

3.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ บริเวณที่ตั้งของเมืองเพชรบุรีเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำไหลผ่าน ดังนั้น พื้นที่บริเวณนี้จึงมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรม อันเป็นอาชีพหลักของประชากรแต่ดั้งเดิมมาแล้ว ส่วนทางด้านตะวันตกของจังหวัดจะมีพื้นที่เป็นที่สูง มีป่าและภูเขาสลับซับซ้อน พื้นที่ประมาณครึ่งหนึ่งเกือบไม่มีคนอาศัยอยู่เลย (รายละเอียดเกี่ยวกับภูมิประเทศจากแผนที่แผนที่ 3.2)

3.1.3 เส้นทางคมนาคม ซึ่งเป็นการติดต่อระหว่างเมืองอื่น ๆ นั้น ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางรถยนต์ รถไฟ ตลอดจนเส้นทางน้ำ และทางทะเล จะผ่านบริเวณที่ราบด้านตะวันออกนี้ทั้งหมด เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ส่วนนี้เจริญ ความสะดวกสบายในการเข้าถึงมาก จึงมีผล

ต่อความหนาแน่นของประชากรในบริเวณนี้ด้วย โดยเฉพาะถนนสายหลัก คือ ถนนเพชรเกษม มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานของประชากรอย่างมาก

3.1.4 ประชากรและรายได้ เมื่อพิจารณารายได้ของประชากรของจังหวัดเพชรบุรี (พ.ศ. 2524 - 2528) รายได้เฉลี่ยของประชากร 1 คน เท่ากับ 20,959 บาท/ปี ซึ่งมีรายได้ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ยของประชากรทั้งประเทศ แสดงว่าสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประชากรในจังหวัดเพชรบุรีอยู่ในขั้นดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2528) ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ การประมง และป่าไม้ เกษตรกรเหล่านี้โดยปกติจะไม่ประกอบอาชีพอย่างเดียว แต่จะมีอาชีพรองคอยเสริมรายได้อยู่ด้วยเสมอ ตัวอย่างเช่น ชาวนาจะมีอาชีพหลักในการทำนา แต่ในช่วงหลังฤดูการเก็บเกี่ยวซึ่งเป็นฤดูแล้ง ชาวนาเหล่านี้จะมีอาชีพรองที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ ทำน้ำตาลโตนดจากต้นตาล ซึ่งมีรายได้ก็มากอีกด้วย ส่วนชาวไร่สามารถที่จะมีรายได้จากการเก็บผลประโยชน์จากพืชปลูกหลาย ๆ ชนิด เช่น มะนาว กล้วย หนุมพู่ และมะม่วงสลัมกันไปตลอดปี ดังนั้นจากอาชีพต่าง ๆ จึงมีผลต่อการสนับสนุนให้ประชากรมีรายได้ค่อนข้างสูง

ดังนั้น เพชรบุรีจึงเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญจังหวัดหนึ่งของภาคตะวันตก ในปัจจุบันยังทำหน้าที่เป็นแหล่งกลางของจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งยังเป็นประตูไปสู่ภาคใต้อีกด้วย โดยเฉพาะตัวเทศบาลเมืองอันเป็นที่ตั้งของจังหวัด เป็นศูนย์กลางของการค้าและบริการตลอดจนบริหารของจังหวัด ความเจริญส่วนหนึ่งของจังหวัดขึ้นอยู่กับทำเลที่ตั้งและสภาพภูมิศาสตร์

3.2 ลักษณะทั่วไปของเทศบาลเมืองเพชรบุรี

3.2.1 ที่ตั้งและประชากร เขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี ประกอบด้วยพื้นที่ 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลหาราย และตำบลคลองกระแซง มีพื้นที่ทั้งหมด 5.40 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,375 ไร่ มีความยาวจากเหนือจดใต้ประมาณ 4.3 กิโลเมตรและจากตะวันออกไปตะวันตกประมาณ 2.6 กิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้น 33,984 คน ความ

หนาแน่นเฉลี่ยของประชากร 6,293.33 คนต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 5,557 ครัวเรือน และประชากรเฉลี่ยครัวเรือนละ 6.12 คน (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด เพชรบุรี, 2528) แต่ถาพิจารณาความหนาแน่นเฉลี่ยของจังหวัด จะค่อนข้างเบาบางคือ ประมาณ 66.6 คน/ 1 กม. ทั้งนี้เพราะว่าลักษณะภูมิประเทศ ตลอดจนเส้นทางคมนาคม และประวัติความเป็นมาของเมืองเป็นตัวกำหนด

3.2.2 ลักษณะภูมิประเทศ เขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี ตั้งอยู่ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำเพชรบุรี โดยมีแม่น้ำเพชรบุรีไหลผ่านกลางเมือง ทำให้เมืองถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่อยู่ฝั่งขวาหรือตะวันออกของแม่น้ำ ส่วนนี้ของเมืองจะเป็นการไร้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการ มีจำนวนร้านค้าและบริการตั้งอยู่อย่างหนาแน่นมาก โดยเฉพาะบริเวณถนนพาณิชย์เจริญ และถนนสุรินทรฤาไชย (รายละเอียดจากแผนที่แผนที่ 3.1)

ส่วนทางฝั่งซ้ายหรือทิศตะวันตกของแม่น้ำ จะมีร้านค้าและสถานบริการกระจายอยู่อย่างเบาบาง พื้นที่ส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้เป็นที่ราชการ เช่น ศาลากลางจังหวัด ศาลจังหวัด สถานีตำรวจ โรงเรียนระดับมัธยมทั้งชายและหญิงประจำจังหวัด และนอกจากนั้นยังมีสวนสาธารณะที่เขาวัง ตลอดจนมีวัดต่างๆ อีกเป็นจำนวนมาก และพื้นที่ส่วนนี้ยังถูกใช้ประโยชน์เป็นบ้านพักอาศัย และบ้านจัดสรร เป็นต้น

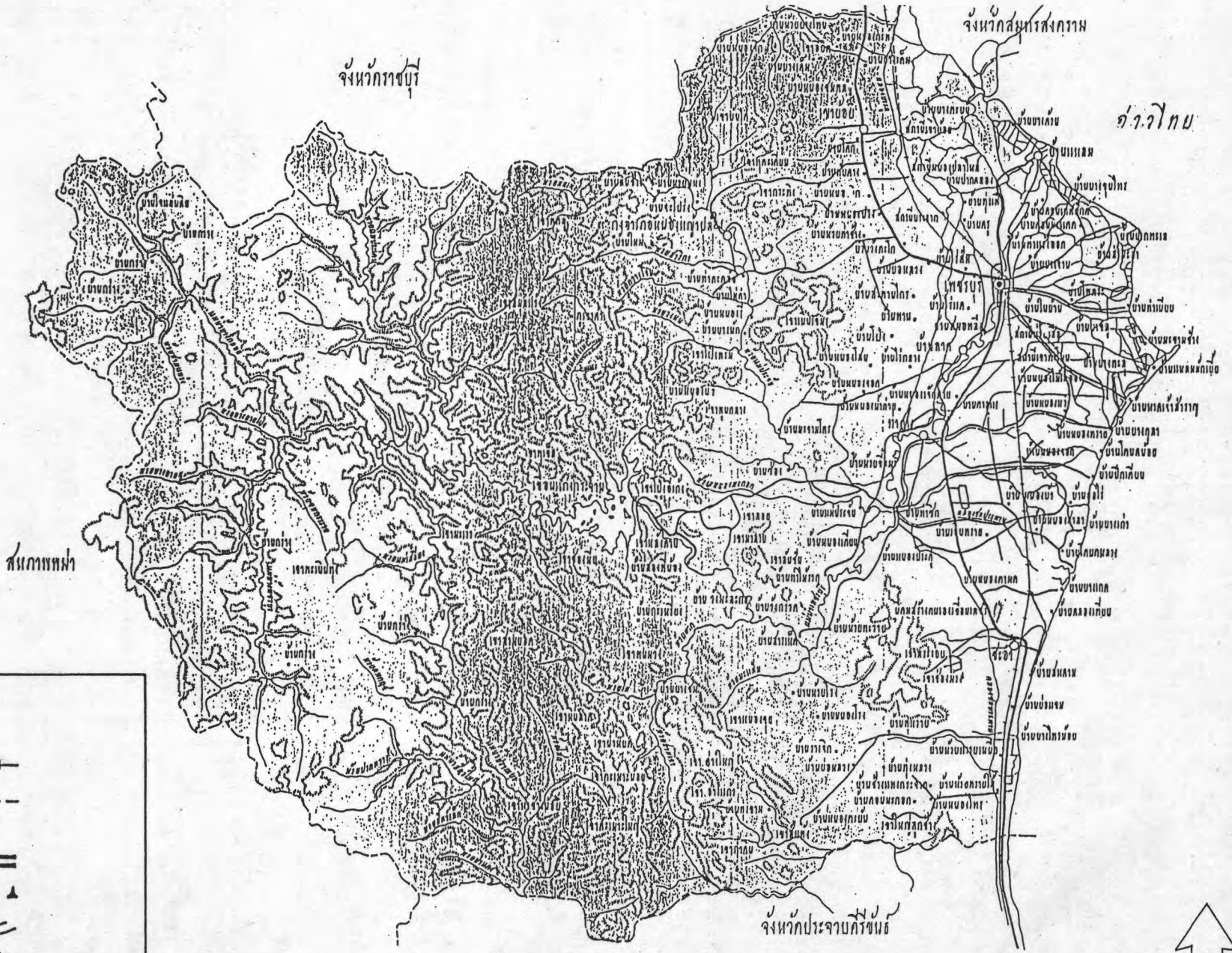
3.3.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจ เปรียบเทียบกับแหล่งกลางอื่น ๆ โดยรวม ในบริเวณเทศบาลเมืองเพชรบุรี มีร้านค้าและสถานบริการต่างๆ ที่จัดระเบียบไว้แล้วมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 2,065 ราย โดยได้เปรียบเทียบประเภทของสินค้าและบริการจำนวน 10 ประเภทดังนี้

ตารางที่ 3.1 ประเภทของสินค้าและบริการ จำนวน 10 ประเภท จำแนกรายอำเภอ

ลำดับที่	ประเภทสินค้า และบริการ	เทศบาลเมือง เพชรบุรี	สุขาภิบาล ทวาย	เทศบาล ชะอำ	สุขาภิบาล บ้านลาด	สุขาภิบาล บ้านแหลม	สุขาภิบาล เขาย้อย	รวม
1	ของชำ	273	139	124	9	78	82	705
2	อาหาร เครื่องคั้น	193	84	98	9	53	45	482
3	เสริมสวย	86	30	18	2	13	12	161
4	ตัดเย็บเสื้อผ้า	63	36	22	3	12	15	151
5	เครื่องใช้ไฟฟ้า	26	10	2	-	1	1	40
6	แม่เรือน เครื่องเขียน	12	-	1	-	-	-	13
7	เสื้อผ้าสำเร็จ รูป	39	15	4	-	5	-	63
8	เครื่องเรือน	11	5	1	2	1	-	20
9	ร้านถ่ายรูป	13	4	3	-	1	-	21
10	ชุมชนรถยนต์	9	25	9	-	2	3	48
	รวม	725	348	282	25	166	158	

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเพชรบุรี "ข้อมูลการตลาด" จังหวัดเพชรบุรี
ประจำปี 2528

เครื่องหมายแผนที่

- ทางรถไฟ.....
- เขตกั้นจังหวัด.....
- เขตอำเภอ.....
- เส้นทางดินร่วน.....
- จุดที่ตั้ง.....
- แม่น้ำ ลำคลอง.....
- ภูเขา.....

